

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معاونیت علمی
آمریت تحقیقات علمی

پالیسی تحقیقات علمی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ، وَعَلٰی آلِهِ وَاصْحَابِهِ اَجْمَعِیْنَ.

مبني

این سند با در نظر داشت اصول اسلامی، قوانین، مقررات و رهنمودهای وزارت تحصیلات عالی امارت اسلامی افغانستان به منظور پیشرفت و انتظام بهتر امور تحقیقاتی پوهنتون کابل ترتیب گردیده است.

۱. مقدمه

تحقیقات علمی به عنوان ستون فقرات انکشاف پایدار، رشد علمی، و پاسخ‌گویی مؤثر به نیازهای جامعه در نظام‌های آموزشی شناخته می‌شود. این پالیسی با هدف تعریف ساختار حمایتی، اجرایی، و اخلاقی در زمینه تحقیقاتی، چارچوبی مؤثر برای هدایت، ترویج، و نظارت بر فعالیت‌های تحقیقی در این نهاد تحقیقی - علمی می‌باشد.

۲. اهداف و مقاصد

اهداف اساسی پالیسی تحقیقاتی قرار ذیل اند:

اهداف

- ترویج و تشویق محصلین (مقطع لیسانس، ماستری و دکتورا) و استادان به مشارکت فعال در تحقیق
- تضمین کیفیت علمی و اخلاقی پروژه‌های تحقیقاتی
- حمایت از نشر مقالات علمی و دستاوردهای تحقیقی
- ایجاد بستر همکاری علمی با سایر نهادهای داخلی و خارجی

مقاصد

- نهادینه‌سازی فرهنگ آموزش تحقیق محور در نظام آموزشی
- ایجاد فضای باز و حمایت‌گر برای تولید دانش نو
- تقویت ارتباط میان آموزش و تحقیق
- ارتقاء جایگاه ملی و بین‌المللی پوهنتون کابل در حوزه تحقیق

۳. حمایت و ترویج تحقیقات علمی

پوهنتون کابل مکلف است به‌طور فعالانه از فعالیت‌های تحقیقاتی حمایت کند، از جمله:

- اختصاص بودجه مستقل برای پروژه‌های تحقیقی استادان و محصلین در مقاطع لیسانس تا دکتورا
- فراهم نمودن منابع معلوماتی، تجهیز لابراتوارها، و تسهیلات تحقیقاتی
- برگزاری ورکشاپ‌ها و کنفرانس‌های علمی
- معرفی و تشویق آثار برتر تحقیقاتی در سطح داخلی و خارجی
- تشویق مادی و معنوی محققین فعال

۳.۱. کارشیوه تخصیص بودیجه برای تحقیقات

کمیته تخصیص بودیجه مرکب از رییس پوهنتون، معاون تحقیقات علمی، معاون اداری و آمر تحقیقات علمی به حیث اعضای دایمی و سه تن از نمایندگان پوهنچی های ذیربط به حیث اعضای قابل جاگزین می باشد.

۳.۱.۱. معیارهای تخصیص بودیجه

- اولویت های تحقیقاتی ملی
- بکر بودن و کاربردی بودن تحقیق
- روش تحقیق واضح و معتبر
- ظرفیت تحقیقی علمی پوهنچی و دیپارتمنت اجرا کننده

۳.۱.۲. شفافیت مالی پروژه های تحقیقاتی

- پروژه های تحقیقاتی باید دارای ساختار مالی شفاف و عام فهم بدون هیچگونه ابهام باشد.
- نشر بودیجه های قابل دسترس در مراجع نشراتی پوهنتون
- راییه گزارش های فصلی به وزارت تحصیلات عالی و نهادهای ناظر
- راییه گزارش سالانه به نهادهای ذیربط

۴. اصول بنیادی تحقیقاتی

اصول بنیادی، هسته اخلاقی و علمی تمام فعالیت های تحقیقاتی را تشکیل می دهند و باید توسط تمام محققین رعایت شوند. این اصول دربرگیرنده موارد آتی می باشد:

- صداقت علمی و امانت داری: جلوگیری از جعل، سرقت علمی، و تحریف دیتا؛ حفظ اصالت نتایج تحقیقاتی
- احترام به اخلاق انسانی و محیطی: دریافت رضایت آگاهانه از مشارکت کنندگان؛ رعایت کرامت انسانی و حفاظت از منابع طبیعی
- مالکیت فکری و معنوی: تعیین روشن حقوق محقق و پوهنتون کابل در تولید و استفاده از یافته ها
- استقلال فکری و نوآوری: تشویق به طرح مسائل نو، روش شناسی تازه و تفکر انتقادی در تحقیقات

۵. ساختار اجرایی و نظارتی

برای اجرای مؤثر پالیسی، پوهنتون کابل نیازمند ساختار سازمانی منظم، روشن، و پاسخ گو است. اجزای این ساختار عبارت اند از:

- کمیته تحقیقات علمی: نهاد نظارتی جهت تصویب، ارزیابی، و هدایت پروژه های تحقیقاتی با ترکیب استادان ارشد،
- دفتر حمایت از محققان: واحد اجرایی که منابع، مشاوره، تسهیلات و ارتباطات علمی را فراهم می آورد،
- بانک معلومات تحقیقاتی: پایگاه مرکزی برای مستندسازی، طبقه بندی، و اشتراک گذاری یافته ها،
- نظام ثبت و تأیید پروژه ها: ایجاد یک سیستم ثبت رسمی، همراه با معیارهای علمی و اخلاقی،

- نقش سوپروایزرها: استادان راهنما نقش حیاتی در آموزش روش تحقیق، نظارت علمی، و تضمین کیفیت پروژه دارند؛ هر پروژه باید تحت نظارت علمی مستقیم یک سوپروایزر معتبر اجرا گردد.

۶. منابع و تسهیلات تحقیقاتی

- منابع معتبر: پایگاه‌های اطلاعاتی، ژورنال‌های علمی، کتب تخصصی و نرم‌افزارهای تحلیلی
- لابراتوارها و تجهیزات فنی مورد نیاز پروژه‌ها
- بودجه و حمایت مالی مستقیم یا مشارکتی
- آموزش روش تحقیق، نگارش علمی، و تحلیل داده
- ایجاد گروه‌های تحقیقاتی

۷. اخلاقیات تحقیقی و صداقت علمی

۷.۱. کمیته اخلاق تحقیقی

۷.۱.۱. اعضای کمیته: هفت نفر مرکب از معاون تحقیقات علمی پوهنتون، آمر تحقیقات علمی، آمر دعوت و ارشاد، آمر مجله و ژورنال‌های علمی به صفت اعضای دایمی و سه تن کادر علمی با رتبه علمی حد اقل بلندتر از پوهندوی از پوهنخی‌های ذیربط به حیث اعضای قابل جاگزین.

۷.۲.۱. وظایف کمیته اخلاق تحقیقی

- بررسی تخلفات اکادمیک
- نظارت بر اصول اخلاقی تحقیقات علمی و تطبیق رهنمودها و گرفتن رضایت
- بررسی و تایید طرح‌های تحقیقاتی، خصوصاً آن‌هایی که انسان‌ها را شامل می‌شوند
- بررسی عدم ایجاد مشکلات به منافع ملی و کشور، سازگار بودن با موازین اسلامی، و آسیب به محیط زیست
- رسیدگی به شکایات مربوط به تحقیقات علمی
- برگزاری برنامه‌های آموزشی در مورد مسایل اخلاقی تحقیق

۷.۲. تخلفات اکادمیک

- سرقت علمی
- در نظر نگرفتن شرایط حق نشر
- جعل آمار و تحریف نتایج
- تضاد منافع
- نقض حریم خصوصی و حقوق اشتراک‌کننده‌ها
- نقض حقوق حیوانات شامل در تحقیقات
- استفاده غیر مجاز از ابزارهای موجود
- ارسال همزمان یک رساله یا مقاله به چندین ناشر یا ژورنال

- ذکر نادرست نام نویسندگان و یا علاوه کردن و یا حذف نام نویسندگان بدون دلیل موجه

۷.۲.۱. سرقت علمی

- سرقت مستقیم: کاپی پیست جمله‌ها یا پاراگراف‌ها بدون نقل قول. شباهت در مقالات یا آثار علمی باید کمتر از ۲۵ درصد باشد.
- سرقت ساختاری: کاپی کردن از ساختار منطقی اثر دیگران با تغییر واژه‌ها بدون ارجاع
- سرقت آیدیا: استفاده از آیدیهای جدید دیگران بدون ارجاع به خالق آن
- سرقت از خود: انتشار مجدد اثر قبلی خود بدون اشاره به منبع اولیه.
- ترجمه بدون اجازه: ترجمه آثار دیگران بدون توافق کلی پوهنتون و وزارت تحصیلات عالی

۷.۲.۲. حق نشر

- شفافیت منافع و جایگاه نویسندگان: در پروژه‌های گروهی، جایگاه و مشارکت مستند بوده و از توافق نامه‌های کتبی برای تعیین موقف‌ها استفاده به عمل آید.
- به حقوق مالکیت فکری دیگران باید احترام گذاشته شود. بطور مثال: صاحب اختراع جدید، مالک کشف جدید و یا مولف کتابی
- آثار نشر شده در پوهنتون کابل متعلق به این پوهنتون است، جز اینکه در قراردادهای تحقیقاتی خلاف آن ذکر شده باشد.
- هنگام استفاده از مواد دارای حق نشر، از جمله متن، تصاویر، آمار یا نرم افزارها، منبع را به شکل واضح ذکر نمایند.
- در صورت عدم نقض حقوق صاحب اثر، استفاده از مواد دارای حق نشر به صورت نسبی مجاز است.
- برای استفاده از نتایج تحقیقاتی که تحت نام پوهنتون کابل نشر می‌گردند، باید از این پوهنتون اجازه رسمی گرفته شود.
- آمار تحقیقاتی اعضای کادر علمی پوهنتون کابل باید به صورت امن ذخیره گردند و در مطابقت با قراردادهای تحقیقاتی اجرا شده با کسب اجازه از پوهنتون به اشتراک گذاشته شوند.
- تحقیقات حساس باید تحت نظر کمیته اخلاقی پوهنتون و با کسب اجازه از امارت اسلامی افغانستان به دست نشر سپرده شوند.

۷.۲.۳. جعل:

- دستکاری ارقام: حذف ارقام ناسازگار با فرضیه‌ها
- گزارش دهی صلیقوی: انتشار تنها نتایج مثبت و پنهان سازی نتایج منفی
- تضاد منافع پنهانی: دریافت پول از شرکت‌های ذی نفع برای افشا سازی یا عدم افشا سازی
- تکرارناپذیری: عدم توانایی سایر محققین در تکرار نتایج
- ارجاع نقلی: ارجاع مراجع غیر واقعی و نا معتبر
- ارجاع غلط: نسبت دادن موضوعی به نویسنده‌یی که مربوطه به آن نمی‌شود.

۷.۲.۴. تضاد منافع:

هر گونه حالتی که در آن منافع مالی، شخصی، حرفه‌ای و سایر منافع خارج از چارچوب تحقیقاتی، فعالیت محقق را در طرح، اجرا، تحلیل، نشر و ارزیابی نتایج تحقیق تحت تاثیر قرار دهد. بنا بر این محققین موظف به اعلام هرگونه تضاد منافع موجود به صورت صادقانه و قبل از اجرای تحقیقات به پوهنتون می‌باشند. تضاد منافع توسط کمیته اخلاقی پوهنتون بررسی می‌گردد. هرگونه تضاد منافع موجود باید به صورت واضح و شفاف اعلام کرده شود.

۷.۲.۵. حریم خصوصی و حقوق شرکت‌کننده‌ها

- احترام به کرامت انسانی: محقق نباید هیچ گونه آسیب روحی، جسمی، اجتماعی و حقوقی به اشتراک‌کننده‌ها وارد کند.
- رضایت آگاهانه: قبل از اجرای تحقیق باید تمام موارد به شمول هدف، روش، مدت زمان، فواید و خطرات تحقیق به اشتراک‌گذاشته شده و رضایت اشتراک‌کننده به صورت کتبی گرفته شود.
- حق انصراف: به اشتراک‌کننده اجازه داده شود تا در هر مرحله‌ای از تحقیق بدون هیچ مشکلی حق انصراف داشته باشد.

حریم خصوصی

تمامی اطلاعات شخصی، شماره تماس، سوابق کاری، آدرس و غیره معلومات اشتراک‌کننده‌ها باید به صورت مطمئن و مصوون ذخیره گردد. افشای حریم خصوصی باید به اساس رضایت کتبی اشتراک‌کننده باشد.

گروه‌های آسیب‌پذیر

کودکان، سالمندان، بیماران و مجانین و یا گروه‌های خاص آسیب‌پذیر باید مورد محافظت قرار گرفته و در پهلوی رضایت از خود آن‌ها از اولیای قانونی آن‌ها نیز رضایت گرفته شود.

تمامی تحقیقاتی که در آن‌ها از انسان استفاده می‌شود باید قبل از اجرا و آغاز توسط کمیته اخلاق تحقیقی پوهنتون مورد بررسی و تایید قرار گیرند.

ترتیب رضایت‌نامه آگاهانه

- ارزیابی به زبان‌های درسی و پشتو به شکل سلیس و روان
- گنجاندن بندهای حق انصراف در هر مرحله، عدم تاثیر منفی بر منافع ملی، موازین شریعت اسلامی و فرهنگ کشور
- در نظر داشت گروه‌های حساس و دسته بندی آنها (کودکان، زندانیان، پناهندگان، بیماران روانی و مجانین...)

۷.۲.۶. استفاده از حیوانات در تحقیقات

استفاده از حیوانات در حالات زیر مجاز است:

- نبود جایگزین معتبر علمی برای آن‌ها
- استفاده از آن‌ها برای تحقیق ضروری و موجه باشد.

- از کمترین تعداد ممکن با کمترین میزان درد و رنج و خشونت استفاده گردد.
- باید تمامی شرایط بهداشتی، تغذیه‌وی، و زندگی مناسب در نظر گرفته شود.
- برای استفاده از حیوانات در تحقیق باید از کمیته‌ی اخلاق تحقیقی پوهنتون مجوز گرفته شود.
- در طرح تحقیق باید نوع، تعداد، و روش‌های استفاده به صورت شفاف و وضاحت داده شده باشد.

۷.۲.۷. امتناع از استفاده غیر مجاز ابزار و منابع تحقیقاتی

استفاده مسوولانه: تمامی محققین موظف به استفاده ابزار، تجهیزات، منابع و ارقام موجود در چارچوب اهداف تحقیقاتی مجاز و هدایات و دستورالعمل‌های داده شده استند.

موارد مصداق استفاده غیر مجاز

- استفاده شخصی یا تجارتي از تجهیزات، لابراتوارها و یا منابع پوهنتون بدون داشتن اجازه نامه
- نقض قوانین حق نشر
- دسترسی غیر قانونی به آمار موجود و نتایج تحقیقات
- استفاده از ابزار تحقیقاتی در پروژه‌ها بدون هماهنگی و تایید رسمی.
- موارد مشاهده شده باید به کمیته اخلاق تحقیقی محول و مورد بررسی قرار گیرد.

۸. تحقیقات مشارکتی بین پوهنتون‌ها

پوهنتون کابل از همکاری‌های علمی با سایر پوهنتون‌ها و موسسات تحصیلات عالی، مؤسسات تحقیقاتی، و مراکز علمی ملی و بین‌المللی استقبال کرده و امکانات لازم برای اجرای طرح‌های مشترک را فراهم می‌نماید، از جمله:

- تسهیل تبادل استاد و محصل
- اجرای پروژه‌های تحقیقی مشترک
- ایجاد کنسرسیوم‌های علمی برای حل چالش‌های مشترک
- مشارکت در کنفرانس‌ها و انتشارات مشترک

۹. ارزیابی و تضمین کیفیت

تضمین کیفیت در تحقیقات علمی به منزله پایه‌ی برای اعتبار نتایج تحقیقی و تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر دیتا است. در این راستا، پوهنتون کابل وظیفه خود می‌داند با طراحی و اجرای پروسیجرهای مشخص ارزیابی، عملکرد محققین و پروژه‌ها را به صورت منظم بررسی کرده و از انطباق فعالیت‌های تحقیقی با معیارهای علمی و اخلاقی اطمینان حاصل نماید. آنچه در ادامه آمده است، مجموعه‌ای از اقدامات کلیدی برای تحقق این هدف و تقویت کیفیت تحقیقات در سطح پوهنتون است:

- تدوین چارچوب‌های ارزیابی عملکرد تحقیقی براساس شاخص‌های کیفی و کمی
- انجام ممیزی‌های دوره‌ی بر فعالیت‌های تحقیقی و مستندات مرتبط
- تعیین نظام فیدبک مؤثر از سوی داوران، ذی‌نفعان و مخاطبین علمی

- ارایه گزارش‌های منظم ارزیابی و تحلیل میزان تحقق اهداف تحقیقی
- اجرای مکانیزم‌های اصلاحی بر پایه نتایج ارزیابی برای بهبود مستمر
- ارزیابی اثربخشی پروژه‌های تحقیقاتی بر اساس نتایج، انتشارات و تأثیرات اجتماعی
- ایجاد پایگاه دیتا برای ثبت، تحلیل و پایش کیفیت فعالیت‌های علمی
- به‌روز رسانی مستمر رهنمودها و روش‌ها

۱۰. پیشگیری و بررسی تخلفات اکادمیک

۱۰.۱. مواردی برای پیشگیری

- برگزاری برنامه‌های آموزشی و آگاهی دهی جلوگیری از تخلفات اکادمیک
- استفاده از نرم افزارهای تشخیص سرقت علمی چون تورنیتین (Turnitin)
- ترتیب رهنمودهای جامع و شفاف برای ترتیب و ارجاع منابع
- بررسی ابتدایی آثار، رساله‌ها و پایان نامه‌ها قبل از دفاع و نشر
- اجباری بودن ثبت پروپوزل‌ها و آثار تحقیقی به شمول مقالات علمی در دیتابیس تحقیقات علمی پوهنتون

۱۰.۲. کارشویه بررسی تخلف

- ثبت یا گزارش ابتدای: تخلف در معاونیت تحقیقات علمی پوهنتون ثبت می‌گردد.
- بررسی اولیه: بررسی شواهد موجود
- ارجاع به کمیته اخلاق تحقیقی پوهنتون
- دادن حق دفاع به فرد متهم
- صدور حکم از طرف کمیته اخلاق تحقیقی و تعیین مجازات

۱۰.۳. دسته بندی تخلفات

- **تخلفات کوچک:** انجام تخلف به صورت اشتباهی و نا آگاهانه
- **تخلفات متوسط:** ارسال مقاله یا اثر به دو یا بیشتر از دو ناشر برای نشر، عدم ارجاع و یا ارجاع غلط، عدم استفاده درست از حیوانات
- **تخلفات بزرگ:** جعل، سرقت علمی، نقض حقوق اشتراک کننده‌ها، تضاد منافع، استفاده نادرست از ابزار و تجهیزات

۱۱. پیگرد تخلفات علمی

در صورت تخلف از اصول پالیسی، پوهنتون کابل اقدامات زیر را در نظر خواهد گرفت:

- اخطار رسمی و تعلیق پروژه
- محرومیت از تسهیلات تحقیقاتی

- ارجاع به کمیته نظم و دسپلین علمی یا مراجع قانونی
- ثبت تخلف در سوابق رسمی محقق

۱۲. نیاز سنجی‌ها

۱۲.۱. نیاز سنجی تحقیقات پالیسی و کاربردی و تعقیب آن

در آغاز هر سال از طریق ریاست پوهنتون کابل، مکتوب به ادارات مختلف امارتی به منظور آرایه مشکلات و چالش‌های موجود، اولویت‌های تحقیقاتی و ارزیابی پالیسی‌های موجود، ارسال گردیده و عناوین واصله از این ادارات بعد از دسته بندی در مطابقت با رشته‌های تحقیقاتی مختلف پوهنتون، ثبت دیتابیس در اکسیل گردیده و با پوهنچی‌های مرتبط به اشتراک گذاشته می‌شود تا در مطابقت با رشته مربوطه عناوین را برای استادان، محصلین دوره‌های ماستری و دکتورا انتخاب، و به معاونیت تحقیقات علمی گزارش دهند.

در مطابق با فارمت موجود پوهنچی حد اقل یک موضوع را به منظور اجرای تحقیق هماهنگ کرده و قرارداد تحقیقی را به امضا برساند و یک کاپی از قرارداد تحقیقی را با معاونیت تحقیقات علمی شریک سازد.

پروسه اجرای تحقیقات قراردادی به صورت فصل وار مورد نظارت قرار گرفته و تا اینکه تحقیق به پایه اکمال برسد. بعد از اکمال تحقیق در مطابقت با قرارداد موجود نتایج تحقیق به دست نشر سپرده شده و به شکل کتبی و شفاهی با اداره مرتبط به اشتراک گذاشته می‌شود تا مورد استفاده قرار گیرد.

۱۲.۲. نیاز سنجی برنامه‌های آموزشی و ارتقای ظرفیت

در آغاز سال طی مکتوب از پوهنچی‌های خواسته می‌شود تا از استادان خویش بخواهند که در کدام بخش‌ها نیاز به یادگیری و افزایش توانایی دارند. پیشنهادات جمع آوری شده توحیده گردیده و و برنامه‌های آموزشی با در نظر داشت این پیشنهادات برگزار می‌گردد. برعلاوه، بصورت آنلان توسط گوگل فورم نیز نیاز سنجی صورت می‌گیرد.

۱۲.۳. نیاز سنجی نیازهای تحقیقی

نیاز سنجی نیازهای تحقیقی نیز مثل برنامه‌های ارتقای ظرفیت بوسیله مکتوب و به شکل آنلایین با استفاده از گوگل فورم انجام می‌شود.

۱۳. انتخاب محقق برتر، پوهنچی برتر و اثر تحقیقی برتر سال

۱۳.۱. محقق برتر

اطلاعات مربوط به تعداد مقالات تحقیقی ملی و بین‌المللی، نشر شده توسط استادان هر پوهنچی از دیتابیس فعالیت‌های تحقیقی و علمی استادان پوهنتون کابل استخراج می‌گردد.

در گام نخست محققین دارای بیشترین مقاله تحقیقی بین‌المللی و ملی شناسایی و یادداشت گردیده و بعد از آن نمرات طور زیر تعیین می‌گردند.

در مقالات بین‌المللی:

1. نویسنده شماره یکم ۳ نمره
2. نویسنده مسوول ۲ نمره
3. نویسنده همکار ۱ نمره

از هر مقاله تحقیقی تنها یکبار بلندترین امتیاز در نظر گرفته می شود.

در مقالات ملی یک نمره به هر مقاله در نظر گرفته می شود.

جدول ۱ نشان دهنده ی ارزیابی محققین می باشد.

جدول ۱. سیستم نمره دهی محقق برتر

نام محقق..... پوهنخی مربوطه.....

نمره حاصله	روش نمره دهی	شاخص مربوطه	معیار
	3 نمره	مقاله بین المللی تحقیقی (International article) و نویسنده یکم (First Author)	مقاله بین المللی
	1 نمره	مقاله ملی تحقیقی (National article)	
	2 نمره	نویسنده مسؤل در مقاله تحقیقی (Corresponding author)	
	1 نمره	نویسنده همکار در مقاله تحقیقی (Co-author)	
	هر مقاله ۱ نمره	تعداد مقالات تحقیقی	مقاله ملی
مجموعه			

نوت: امپکت فکتور (Impact factor) ژورنالی که مقاله در آن نشر شده است به حیث ضریب در نظر گرفته می شود.

۲.۱۳. پوهنخی برتر

در انتخاب پوهنخی برتر پوهنتون کابل تعداد مقالات و کنفرانس های علمی اعضای کادر علمی هر پوهنخی با تناسب تعداد اعضا که از دیتابیس مقالات علمی و کنفرانس های پوهنتون گرفته شده و تحقیقات کاربردی و پالیسی ساز با در نظر داشت حالات اجرایی بودن، امضا شده و پلان شدگی در نظر گرفته می شود (جدول ۲).

جدول ۲. روش امتیازدهی پوهنخی برتر سال.

نام پوهنځی.....تعداد استادان برحال.....

شاخصها	روش نمره دهی	نمرات حاصله
تعداد مقالات و کنفرانسها	تعداد مقالات و کنفرانس تقسیم تعداد اعضای پوهنځی: مقاله بین المللی $3 \times$ ، مقاله ملی $2 \times$ ، کنفرانس $1 \times$	
تحقیقات کاربردی اجرا شده	نمره ۳	
تحقیقات کاربردی امضا شده	نمره ۲	
تحقیقات کاربردی پلان شده	نمره ۱	
مجموع نمرات		

۱۳.۳. اثر تحقیقی برتر

معیاراتی که برای انتخاب اثر تحقیقی برتر در نظر گرفته می شوند عبارت اند از:

1. اهمیت موضوع و کاربردی بودن آن
2. غنای علمی اثر
3. مسایل نوشتاری و روان بودن
4. مطابقت شکلی اثر با رهنمود وزارت تحصیلات عالی امارت اسلامی افغانستان

۱۳.۴. مقاله برتر

- روان بودن مقاله
- غنای علمی مقاله
- در نظر گرفتن معیارات موجود در رهنمود ژورنالهای پوهنتون کابل
- بررسی کمنتهای مرورگران

۱۴. تفاهمنامهها و قراردادهای تحقیقاتی

تمامی تفاهمنامهها و قراردادهای تحقیقاتی با نهادهای داخلی و خارجی باید با در نظر داشت اصول شریعت اسلامی، قوانین نافذ کشور و رسوم و فرهنگ افغانی امضا و مرعی الاجرا گردند.

۱۴.۱. تفاهمنامهها

بعد از ملاقات‌ها و هماهنگی‌های ابتدایی متن تفاهمنامه به صورت مشترک با هماهنگی طرفین ترتیب و در جلسه رسمی توسط رهبری پوهنتون کابل و رهبری جانب مقابل به امضا می‌رسد.

تفاهمنامه‌ها باید شامل بخش‌های زیر باشد:

- مقدمه: مبنی تفاهمنامه، اهداف تفاهمنامه، ساحات همکاری
- توافقات مشترک و تعهدات طرفین: توافقات مشترک، تعهدات طرفین، امور مالی، حل اختلافات، تجدید نظر، اصلاح و تغییر، زبان و مدت اعتبار، تمدید و فسخ، مرعی الاجرا شدن

۱۴,۲. قراردادهای تحقیقی

قرارداد تحقیقی بعد از بررسی موضوعات تحقیقی پیشنهاد شده از ادارات مختلف امارتی به اساس نیاز سنجی اجرا شده توسط پوهنچی مرتبط و آمادگی‌های ابتدایی، بعد از هماهنگی با اداره ذیربط توسط پوهنچی و اداره ذیربط به امضا می‌رسد.

قرارداد تحقیقی باید موضوعات را شامل گردد:

- معرفی طرفین، اصطلاحات معمول
- معرفی تحقیق: عنوان موضوع، مقدمه، بیان مسئله، اهداف، روش کار، نتایج متوقعه
- تعهدات طرفین
- زمان بندی پروژه
- بودیجه و مصارف پروژه
- مالکیت معنوی پروژه و محرمانه بودن
- حق نشر نتایج
- رعایت قوانین و امضا و انفاذ قرارداد